

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC/BBLBAC

Høst 2023

Kandidatnummer: 7004

Tittel:

«Hvordan oppfatter pedagogiske ledere på småbarnsavdelinger foreldresamarbeid rundt dagssøvn»

«How do educational leaders in early childhood wards perceive parental cooperation around daytime sleep»

Fag: Barns utvikling, lek og læring - pedagogikk

Hoved begreper i oppgaven: foreldresamarbeid, barnets beste, dagssøvn, behov, faglig kjønn

Side tall: 35

Ord: 8737

Stavanger

28 Desember 2023

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven vil belyse problemstillingen: «*Med hensyn til barnets beste, hvordan mener pedagogiske ledere på småbarnsavdelinger at de vil møte foreldre som krever at barns dagsøvn reduseres eller kuttes helt ut i barnehagen?*». Datamaterialet ble innhentet fra tre informanter ved anvendelsen av kvalitativt intervju for å få innsikt i pedagogiske lederes oppfatninger og erfaringer om foreldresamarbeid rundt dagsøvn.

Ulike empiriske funn ble kategorisert og analysert under oppgavens to forskningsspørsmål, og drøftet i lys av relevant teori som omhandler blant annet foreldresamarbeid, fakta og forskning om søvn, retningslinjer i lovverket og prinsippet om barnets beste. Oppgavens funn indikerte at pedagogiske ledere har i liten grad blitt utfordret når foreldrene stiller krav om redusert eller ingen dagsøvn for småbarn under oppholdet i barnehagen. Hovedgrunnene til dette anses å være: a) et godt etablert foreldresamarbeid basert på tett dialog, gjensidig tillit og forståelse mellom hjemmet og barnehagen, og b) utøvelse av faglig kjønn basert på pedagogenes kunnskap og kompetanse som profesjonsutøvere.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	5
1.1 Aktualisering av tema og problemstilling	5
1.2 Oppgavens oppbygging	6
2.0 Teori	6
2.1 Foreldresamarbeid i lovverket	6
2.2 Foreldreansvar og pedagogens omsorgsplikt	7
2.3 Barnets beste	7
2.4 Søvn og hvile	8
3.0 Metode	8
3.1 Kvalitativ metode	9
3.2 Kvalitativt intervju	9
3.2.1 Intervjuguide (vedlegg 3)	9
3.2.2 Diktafon-nettskjema	10
3.3 Valg av informanter	11
3.4 Feilkilder	11
3.5 Forskningsetikk	13
4.0 Empiri og analyse	13
4.1 Forskningsspørsmål 1: Hvilke oppfatninger og erfaringer har pedagogiske ledere når det gjelder foreldresamarbeid om dagsøvn i barnehagen?	14
4.2 Forskningsspørsmål 2: I hvilken grad kan foreldres krav om redusert dagsøvn eller ingen dagsøvn i barnehagen utfordre pedagogiske ledere?	15
5.0 Drøfting	16
5.1 utfordringer i foreldresamarbeid angående dagsøvn	16
5.2 Foreldresamarbeid om dagsøvn med hensyn til barnets beste	17
5.2.1 Definisjon og tolkning av behov fra et biologisk, kulturelt og faglig perspektiv	17
5.2.2 Kunnskap om søvn	19
5.3 Forventninger, forhandlinger og grenser i foreldresamarbeid om dagsøvn	20
5.4 Faglig kjønn, profesjonell klokskap og etiske overveielser	23

6.0 Avslutning	24
7.0 Litteraturliste	27
8.0 Vedlegg	30
Vedlegg 1: Informasjonsskriv	30
Vedlegg 2: Samtykkeskjema	33
Vedlegg 3: Intervjuguide	34

1. Innledning

1.1. Aktualisering av tema og problemstilling

Temaet for min bacheloroppgave handler om foreldresamarbeid. Jeg vil utforske hvordan pedagogiske ledere på småbarnsavdelinger mener de vil møte foreldre når de stiller krav som kan trolig utfordre dem både profesjonelt, etisk og praktisk. Grunnet begrenset tid og omfang av min bacheloroppgave, har jeg valgt å belyse denne problemstillingen ved å anvende som eksempel foreldres krav om å redusere barns dagsøvn i barnehagen i 1,5-3 årsalder. Både Rammeplanen og FNs barnekonvensjon påpeker at barna har rett til og behov for ro og hvile, og at personalet i barnehagen skal ivareta dette behovet.

Gjennom arbeidet mitt som tilkallingsvikar på forskjellige småbarnsavdelinger i ulike barnehager, har jeg opplevd en varierende praksis rundt barns soving og avslapping i barnehagehverdagen. Jeg fikk en vond følelse da jeg selv erfarte reaksjonene til barn som ble tvunget til å våkne etter 45 eller 30 min søvn, også da jeg observerte hvilke konsekvenser dette fikk for barnets atferd og trivsel gjennom barnehagedagen. Til mitt spørsmål om hvem som hadde bestemt at disse barna skulle vekkes selv om de lå i dyp søvn, fikk jeg til svar at det var foreldrene som ønsket det. Hovedargumentet deres var at søvn på dagtid påvirket nattesøvn negativt. Barna deres sov enten senere enn vanlig leggetid, eller våknet flere ganger om natten.

Da jeg forsøkte å reflektere over dette med noen ansatte fra disse avdelingene som hadde både ulike stillinger, varierende faglig og pedagogisk kompetanse og forskjellige erfaringer fra arbeid med småbarn i barnehagen, fikk jeg inntrykk av at det ikke var en klar, felles praksis mellom dem. Det var altså opp til den enkelte hvordan hun/han skulle utføre denne oppgaven. Noen ønsket for eksempel å være lojale mot det som var avtalt med foreldrene og vekket ungene presist, andre ga dem litt ekstra sovetid i vognene deres, eller lot dem sove videre på fanget eller på madrassen inne på avdelingen. Med hensyn til barnets beste, hvilken rolle og hva slags handlingsmuligheter har pedagogiske ledere i dialogen med foreldrene om dette temaet?

Problemstillingen jeg vil belyse i min bacheloroppgave er dermed følgende:

«Med hensyn til barnets beste, hvordan mener pedagogiske ledere på småbarnsavdelinger at de vil møte foreldre som krever at barns dagssøvn reduseres eller kuttes helt ut i barnehagen?»

Forskningsspørsmål 1: Hvilke oppfatninger og erfaringer har pedagogiske ledere når det gjelder foreldresamarbeidet om dagssøvn i barnehagen?

Forskningsspørsmål 2: I hvilken grad kan foreldres krav om redusert dagsøvn eller ingen dagsøvn i barnehagen utfordre pedagogiske ledere?

1.2. Oppgavens oppbygging

I innledningen presenteres bakgrunnen som førte til valg av temaet, og hovedproblemstillingen og forskningsspørsmål er presist formulert. Teoridelen inneholder avklaringen av problemstillingens viktigste begrep, lovverket som er knyttet til denne oppgaven, samt relevant faglitteratur. Deretter fremstilles og begrunnes metoden som ble brukt for å belyse problemstillingen, gjøres rede for hvordan undersøkelsesopplegget ble planlagt og gjennomført, og erfaringene med valgt metode drøftes. Søkelyset rettes på de mest interessante funnene av datamaterialet, som videre blir kategorisert under de to forskningsspørsmålene og analysert i lys av relevant teori. Avslutningsvis oppsummeres av hvordan drøftingen av empiri har besvart problemstillingen.

2.0 Teori

2.1 Foreldresamarbeid i lovverket

I barnehagen tilbringer småbarn store deler av sitt våkne liv i hverdager. Samarbeid med hjemmet, altså foreldre og eventuelt andre foresatte, herav kalles for foreldresamarbeid, regnes som en viktig oppgave for barnehagepersonalet. Begrunnelsen er enkel. For det første er foreldresamarbeidet uttrykt i samfunnsmandatet i styringsdokumenter. Barnehagen er pålagt å samarbeide med barnets hjem. Barnehageloven (2005, §1), som regulerer barnehagevirksomheten, understreker at «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling». For det andre er det betydningsfullt for barnets ve og vel. Barnet er barnehagens og foreldrenes felles affære. Det er i tråd med rammeplanen hvor påpekes at «samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

2.2. Foreldreansvar og pedagogens omsorgsplikt

FNs konvensjon om barns rettigheter understreker foreldrenes førsterett til å oppdra egne barn, men det offentlige har plikt til å yte bistand til foreldre som trenger hjelp når de utøver sine plikter som barneoppdragere (Barnekonvensjon, 1989, artikkel 18, § 1). I lov om endringer i folkehøyskoleloven, barnehageloven og voksenopplæringsloven m.m. (19. juni 2020, nr 91 i barnehageloven § 3) understrekes barns rett til medvirkning og hensynet til barnets beste. Der står det at «i alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn i barnehagen, skal hva som er best for barnet, være et grunnleggende hensyn». Det samme påpekes av FNs konvensjon (Barnekonvensjon, 1989, artikkel 3, § 1) om barnets beste. Det er altså hevet over tvil at hensynet til barnets beste står overfor foreldreretten, og må være det primære.

I barnelova, lov om barn og foreldre (1981, kapittel 5, § 3), avklares begrepet foreldreansvar. Foreldreansvaret inneholder både rett og plikt til å ta avgjørelser for barnet, og det skal utøves ut fra barnets interesser og behov. Likevel, som Slåtten (2021, s. 257) påpeker, utøves ansvaret for barnet av barnehagepersonalet når barnet oppholder seg i barnehagen. En pedagogisk leder hadde ikke fungert som profesjonsutøver, dersom foreldrene bestandig skulle bestemme om alle avgjørelser og handlinger vedrørende barna sine i løpet av barnehagedagen. Når foreldrene takker ja til barnehageplassen, godtar de rammene som er satt i barnehagens viktigste styringsdokumenter. Selv om foreldrene har førsterett til å yte omsorg overfor barnet, er omsorgsplikten mest omfattende. Det betyr at foreldrene ikke kan ta avgjørelser som kan gå ut over barnets liv, eller som kan sette barnets helbred i fare.

2.3. Barnets beste

Barnets beste er et prinsipp som fremkommer, som er nevnt ovenfor, i mye av det lovverket som omhandler barns rettigheter. Barnets beste veier tungt i barnehagen. Valen-Sendstad (2013, s. 242-247) hevder at verken barnekonvensjonen eller barnehageloven defineres hva som anses som best for barnet i konkrete situasjoner. Det åpnes til at et etisk perspektiv kan komme inn i fortolkning av hva som er beregnet å være viktig for barnet der og da, og hvordan barns rettigheter forstås og anvendes i barnehagen. Filosof Griffin (2008, sitert i Valen-Sendstad, 2013, s. 256) beregner også barnas rettigheter mer etiske enn juridiske.

2.4. Søvn og hvile

FNs konvensjon (Barnekonvensjon, 1989, artikkel 31, § 1) anerkjenner barnets rett til hvile (s. 24). I rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) er behovet for hvile og ro nevnt både i barnehagens verdigrunnlag, i barnehagens formål og under fagområdet «Kropp, bevegelse, mat og helse». Verdens helseorganisasjon (WHO, 2019, s. 10) anbefaler at 1-2 åringer og 3-4 åringer bør ha henholdsvis 11-14 og 10-13 timers søvn av god kvalitet, inkludert lur, med normal søvn og våkentider.

Helle og Fløgstad (2019, s. 82-85) påpeker at mesteparten av den biologiske utviklingen av hjernen skjer når barna sover. De refererer til hjerneforsker Nedergaards teori om at når en sover, vaskes hjernen, som betyr at unødvendige forbindelser mellom hjerneceller blir fjernet, mens viktige koblinger blir forsterket. For et barn som sover i barnehagen skjer den grundigste «rengjøringen» av hjernen i den tredje og fjerde fasen i søvnsyklusen. Det er de dype søvnfasene, såkalt «non-REM». En har nå kommet omtrent 30 minutt ut i barnets søvnsyklus. «Non-REM» søvn er den lengste i en søvnsyklus, og varer opptil 40 minutt. I fase tre og fire i søvnsyklusen er dermed ryddet plass til barnets nye inntrykk og læring, og i tillegg bygges barnets språk og langtidshukommelse.

Ifølge Lundheim (2020, s. 102-103) er barnets behov for søvn og hvile individuelt og endres med barnets alder, samtidig som oppholdstid i barnehagen også vil virke inn på hvor mye hvile og ro barnet trenger i løpet av barnehagedagen. Søvnens funksjoner er fremdeles gåtefulle, men det har lenge vært antatt at søvn er betydningsfullt for en god helse. Motivala & Irvin (2007, s. 21-23) hevder i deres artikkel om søvn og immunitet at dårlig søvn er forbundet med et svakere immunsystem, som kan gjøre en mer mottakelig for sykdommer, og kan forårsake en rekke kroniske sykdommer. I tillegg viste et forsøk gjennomført av Kurdziel, Duclos og Spencer (2013, s. 17268-17270) at soving midt på dagen kan skape gunstige vilkår for læring for førskolebarn ved å forbedre minner tilegnet tidligere på dagen.

3.0 Metode

Dalland (2022, s. 54) hevder at metoden er redskapet en anvender for å samle inn data, altså informasjon, til det som en ønsker å undersøke. I metodekapittel vil jeg presentere forskingsdesign og metodisk tilnærming jeg har anvendt, samt begrunne hvorfor den egnes godt for å belyse problemstillingen.

3.1 Kvalitativ metode

Noen kriterier som en må ta med i metodevalget er at den gir best mulig data, samt sine metodeferdigheter og tiden til disposisjon (Dalland, 2022, s. 193). Jeg har valgt kvalitativ metode med utgangspunkt i Dallands (2022, s. 54) utsagn at kvalitative metoder egner seg godt til å undersøke hvordan mennesker handler og samhandler med andre enkeltmennesker, grupper og institusjoner, samt at de kan fange opp synspunkt og opplevelser som er ikke tallfestet eller målt. I min forskning har jeg tenkt at den induktive tilnærmingen til å trekke slutninger på, er den mest hensiktsmessige. Induksjon bygger på empiri, det vil si at man trekker generelle konklusjoner ut av empiriske fakta (Thurén, 2022, s. 52-56; Tjora, 2022a, s. 165-172).

3.2 Kvalitativt intervju

Forskningsintervjuet er en profesjonell samtale, der intervjuer har en aktiv rolle i kunnskapsproduksjonen. Kunnskapen konstrueres i samspillet mellom intervjueren og intervjudeltakeren, der de utveksler synspunkter i samtale om et tema som opptar begge to (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 22).

De verktøyene jeg anvendte til innhenting av datamaterialet var en intervjuguide (Dalland, 2022, s. 83) og diktafon-nettskjema for gjennomføring av lydopptak og transkribering av intervjuene (<https://www.uis.no/nb/undervisning-og-oppgaveskriving/nettskjema>, Dalland, 2022, s. 63).

3.2.1 Intervjuguide (vedlegg 3)

Intervjuguiden inneholdt 16 spørsmål jeg ville ta opp i intervjuene. Spørsmålene ble utenkt på forhånd, og utførte en ramme for de samtalene med informantene. Jeg baserte min intervjuguide på de ulike typer spørsmålene som Michael Quinn Patton (1980, sitert i Løkken & Søbstad, 2017, s. 110) hevder kan stilles i et intervju. Jeg begynte med bakgrunnsspørsmål for å bli litt kjent med intervjudeltakerne. I tillegg satt jeg opp holdnings-/verdispørsmål for å få tak i deres oppfatninger og forhold til tematikken, adferdsspørsmål for å få innsikt i deres erfaringer, kunnskapsspørsmål for å finne ut hvor mye de er informert om det jeg vil utforske, samt følelesspørsmål for å avdekke den emosjonelle siden av de opplevelsene som informantene har hatt med mitt forskningstema.

Jeg hadde tenkt godt igjennom på hvilken rekkefølge spørsmålene skulle stilles. Ifølge Løkken & Søbstad (2017, s. 111) er det gunstig å starte en med de enklere spørsmålene, og gradvis stille de «som er mest krevende å besvare ettersom de innbyr til spekulasjon og refleksjon». Likevel måtte jeg ta hensyn til tiden jeg hadde til disposisjon for gjennomføring av intervjuene (ca 45 min), og passe på at informantene skulle fått tilstrekkelig tid for å besvare alle spørsmålene. En løsning til dette var å sende intervjuguiden til informantene i forkant av intervjuene, slik at de ble litt orientert til innholdet av intervjuet.

I begynnelsen hadde jeg lite erfaring med å gjennomføre et intervju. Derfor gjennomførte jeg først et pilotintervju med en medstudent, hvor jeg øvde på det, samtidig sjekket jeg at spørsmålene var forståelige, og den oppsatte tidsrammen på 45 minutt for gjennomføring av intervjuet var tilstrekkelig. I tillegg fikk jeg mulighet til å øve på verktøyet diktafon-nettskjema. Den opprinnelige intervjuguiden hadde blitt kommentert fra veilederen min, og jeg fikk gode råd for omformulering av noen spørsmål med hensyn til f.eks. å være mer åpne, klare og knyttet til problemstillingen. Jeg hadde en utvidet intervjuguide foran meg, med noen oppfølgingsspørsmål som kunne anvendes under intervjuene. Jeg anser intervjuene som vellykkede, da jeg beholdt styring og kontroll under gjennomføringen. Jeg var bevisst over betydningen av styring og kontroll og hva det innebærer. Ifølge Patton (1980, sitert i Løkken, G. & Søbstad, F., 2017, s. 114), dreier det seg om mer enn bare å stille gode spørsmål. Det gjelder mye om å lytte, samt å sørge for at intervjuet er holdt på rett spor.

3.2.2 Diktafon-nettskjema

Bruk av diktafon-nettskjema hadde følgende fordeler: Jeg hadde fullt fokus på samtalen med informanten, kom med oppfølgingsspørsmål, og konkluderende utsagn som sikret at jeg hadde forstått rett da jeg fikk bekreftelse fra informanten. Ved blikkontakt og fortolking av kroppsspråk fikk jeg komme med nye spørsmål eller innspill som ledet informantene til å reflektere mer over det de hadde tatt opp, eller anvende et eksempel som skulle utdype deres meninger eller gi en ny retning til diskusjonen som kunne belyse temaet fra flere vinkler.

De utfordringene som jeg hadde ved bruk av diktafon-nettskjema var at den automatiske transkriberingen av de to første intervjuene gjenga ikke på langt nær korrekt norsk språk, så jeg måtte bruke mye tid for å gjøre det manuelt i etterkant.

3.3 Valg av informanter

Jeg gjennomførte tre kvalitative forskningsintervjuer av pedagogiske ledere som jobber på småbarnsavdelinger i to forskjellige barnehager. Alle de tre informantene var kvinner i alderen 35 til 55 år, og hadde fullført sin utdanning som barnehagelærer og pedagoger mellom 2012 og 2018. Det å ha stilling som pedagogisk leder på småbarnsavdeling var et viktig kriterium på grunn av at det er pedagogiske ledere som har hovedansvar for å snakke med foreldre, og ta avgjørelser om viktige ting som vedrører barna. Barnegruppen som jeg har søkelyset på er mellom 1,5 og 3 åringer, fordi de fleste barn i denne alderen fortsatt pleier å sove på dagen i barnehagen. Derfor er det mer vanlig at foreldre stiller krav om redusert dagssøvn på under en time eller ingen soving i barnehagen, da ungene deres går på småbarnsavdeling. Det var bevisst valg at de to informantene jobber i samme barnehage, fordi jeg ønsket å finne ut om det var en felles praksis rundt soving og hvile på alle avdelingene med småbarn i denne barnehagen.

I planlegging av forskningsprosjektet tenkte jeg at det hadde vært nyttig å belyse problemstillingen min fra helsepersonals ståsted. Jeg ønsket å undersøke i hvilken grad foreldre kontakter helsestasjonen for å diskutere deres oppfatninger om søvn, og eventuelt få råd fra fagpersonalet der. Selv om jeg sendte flere forespørsler om deltakelse i intervju til helsestasjoner i ulike kommuner, fikk jeg dessverre ikke snakket med helsepersonellet og drøftet problemstillingen min videre fra deres faglige perspektiv.

Jeg opplevde at alle tre intervjuene var nyttige faglige samtaler, hvor informantene delte med meg sine erfaringer, kunnskap og oppfatninger om problemstillingen. Gjennom prosessen med datainnsamlingen, fikk jeg utvide perspektivet på de undersøkte spørsmålene, og redigerte problemstillingen et par ganger. Ved å fordype meg i ovennevnte tema, fikk jeg se helheten og kompleksiteten når det gjelder foreldresamarbeid om temaer som direkte berører barnet, og har betydning for dets utvikling og trivsel i barnehagen. Som snart nyutdannet pedagog og fremtidig pedagogisk leder føler jeg meg litt bedre rustet til å møte foreldre i lignende situasjoner som kan utfordre meg både praktisk og etisk.

3.4 Feilkilder

Metodevalget for å besvare problemstillingen, påvirker resultatet, og forskeren bør vurdere både hvordan metoden fungerte, og om resultatet er gyldig påpeker Dalland (2022, s. 56-57). Resultatet viste at den kvalitative metoden i mitt forskningsarbeid, ved gjennomføring av intervjuer, var godt egnet til å få innsikt i informantenes oppfatninger og erfaringer angående

problemstillingen min. Den induktive tilnærmingen til å trekke slutninger på har vært tilstrekkelig nok, ettersom jeg klarte å trekke generelle konklusjoner fra innsamlet empiri. Krav til viktige kvalitetskriterier i kvalitative undersøkelser som måtte bli oppfylt er validitet og reliabilitet. Validitet omfatter relevans og gyldighet for det som forskes på, mens reliabilitet eller pålitelighet handler om metodens og resultatets troverdighet hevder Dalland (2022, s. 43, 57-58, 63). Tjora (2022b) framhever videre transparens som et særlig viktig kvalitetskriterium som gjelder å gi mulighet til leseren å få innsikt i forskningsprosessen, og dermed vurdere dens pålitelighet blant annet ved å trekke fram sitater fra intervjuene (s. 257-258).

Gjennom hele forskningsarbeidet har jeg anstrengt meg for å unngå potensielle feilkilder, noe som kunne svekket påliteligheten og validiteten til min studie. Før gjennomføringen av intervjuene hadde jeg presentert problemstillingen og bakgrunnen for det valgte temaet for en gruppe medstudenter og to veiledere. Da fikk jeg tilbakemelding om at jeg burde være mer reflektert over min førforståelse av temaet jeg er opptatt av, både gjennom datainnsamling og når jeg skulle analysere, tolke og drøfte de empiriske funnene. Spesielt siden min førforståelse til en viss grad var noe negativt grunnet mine tidligere ubehagelige opplevelser fra uheldige praksiser rundt småbarns dagssøvn i barnehagen. Derfor prøvde jeg bevisst å være så objektiv og åpen som mulig både da jeg formulerte spørsmålene til intervjuguiden, under gjennomføringen av intervjuene og i fasen av analyse og diskusjon av de viktigste funnene i lys av relevant teori. Det er i samsvar med Dallands (2022, s. 50, 60-61) syn om viktigheten av at en forsker er bevisst sin førforståelse, sitt eget ståsted, når han/hun innsamler data, vurderer og tolker dem.

Som jeg ovennevnte, ble intervjuguiden sendt til informantene i forkant av intervjuene, slik at de skulle blitt litt orientert om innholdet i intervjuet. Det som kunne sees som en ulempe, er at informantene kunne ha mistet spontanitet i besvarelse og/eller pålitelighet i formidling av egne erfaringer og oppfatninger. Informant A hadde lest spørsmålene på forhånd, informant B leste grovt gjennom dem da vi skulle begynne, og informant C møtte opp forberedt med noen notater på intervjuguideark som kort besvarte noen av disse spørsmålene. Jeg fikk ikke inntrykk av at utdelingen av intervjuguiden på forhånd påvirket negativt informantenes ærlighet og spontanitet. De formidlet sine egne oppfatninger og erfaringer fra foreldresamarbeid angående problemstillingen, og utdypet med eksempler der de mente det trengtes for å øke min forståelse. Jeg erfarte også at bruk av diktafon-nettskjemaet forsikret oppgavens pålitelighet. Ettersom nettskjemaene som ble opprettet er tilgjengelige under hele forskningsprosjektet, fikk jeg

muligheten til å høre lydopptakene av intervjuene igjen. Slik sikret jeg best mulig forståelse og tolkning av informantenes oppfatninger og erfaringer.

3.5 Forskningsetikk

Dalland (2022, s. 172-174) hevder at de etiske vurderingene som bør tas hensyn til allerede i planleggingsfasen av et forskningsarbeid, og bør gjennomgå hele prosjektet, er følgende: anonymisering, taushetsplikt og informert frivillig samtykke.

Jeg sørget for å ivareta anonymiteten til intervjudeltakerne ved å kalle dem informant A, B, C gjennom hele oppgaven, og ga kun informasjon som ikke lot dem identifiseres som individer. Av hensyn til personvernet informerte jeg dem både skriftlig ved hjelp av et informasjonsskriv som jeg sendte i forkant av intervjuene, og muntlig i begynnelsen av dem om at jeg har taushetsplikt om opplysninger jeg får kjennskap til. I tillegg understreket jeg at det ikke finnes noe rett svar, men at jeg er interessert i hva de synes om problemstillingen, og at de kan la være svare på spørsmål.

Informasjonsskrivet (vedlegg 1) og samtykkeskjemaet (vedlegg 2) er utarbeidet etter malen til Sikt (Kunnskapssektorens tjenesteleverandør) som tilbyr personverntjenester for forskning til utdannings- og forskingsinstitusjoner (Sikt, 2023). Informert frivillig samtykke innebærer at intervjudeltakerne skal ha full forståelse for den det gjelder, og konsekvensene av å samtykke til å delta i min forskning. I ovennevnte informasjonsskriv var det tilstrekkelig og presis informasjon om formålet med prosjektet, hva deltakelse vil innebære for informantene, hvordan personopplysninger oppbevares og deltakernes rettigheter. I begynnelsen av intervjuene signerte informantene foran meg en samtykkeerklæring om at de har mottatt og forstått informasjon om å bli intervjuet om i bacheloroppgaven, at de samtykker i å delta i intervjuet, samt at deres opplysninger skal behandles frem til prosjektet er ferdig. I tillegg fikk jeg muntlig samtykke til å ha lydopptak av intervjuene ved bruk av diktafon-nettskjema. Diktafon-nettskjemaene og informantenes samtykkeerklæringer skal slettes/makuleres når prosjektet avsluttes.

4.0 Empiri og analyse

Etter å ha gjennomført intervjuene og transkribert dem, tenkte jeg at det var mest hensiktsmessig å først analysere, altså sortere og kategorisere datamaterialet fra alle informantene under de to forskningsspørsmålene som jeg hadde utarbeidet før intervjuene. De

viktigste funnene ble systematisert under begrepet «foreldresamarbeid» og hva det innebærer spesielt i forhold til foreldrenes krav rundt dagsøvn, prinsippet om «barnets beste» og hvordan det kan oppfattes særlig med hensyn til å tolke behovene til de ulike aktørene, faglig kunnskap om søvn og hvile, og de pedagogiske ledernes etiske overveielser rundt temaet. Hovedinntrykk av funnene vil kort presenteres i dette kapitlet.

4.1 Forskningsspørsmål 1: Hvilke oppfatninger og erfaringer har pedagogiske ledere når det gjelder foreldresamarbeid om dagsøvn i barnehagen?

Det som de pedagogiske lederne trakk fram som de viktigste kjennetegnene på et godt foreldresamarbeid, både generelt og spesifikt om dagsøvn i barnehagen, er følgende:

Først og fremst «en god og tett dialog mellom hjemmet og barnehagen», ifølge alle informantene. Informasjonsutveksling bør skje hyppig i hente- og leveringssituasjoner, og er viktig for å skape et helhetlig bilde av barnet, siden foreldrene kjenner barnet sitt best hjemme og personalet i barnehagen. Tillit, det vil si at foreldrene stoler på barnehagepersonalet og er trygge på dem, anses som grunnlaget for gode relasjoner basert på gjensidig respekt som lettere kan åpne for en god dialog og et godt samarbeid mellom de to viktigste aktørene rundt barnet. «Det å se hvert enkelt barns behov, samt å lytte til foreldrenes behov», som informant B påpekte, henger ofte sammen med anerkjennelsen av foreldrenes forskjellige kulturer og normer, og øker forståelsen for både barnet selv og rammene rundt det.

Når det gjelder prinsippet om barnets beste, sa de at det er alltid det som kommer først, og det tas mest hensyn til i arbeidet med barna. «Det kan være veldig individuelt, for barna er forskjellige individer, og hvert barn må få dekket sine behov», forklarte informant A. Informant C mente videre at personalet skal ha fokus både på barnegruppen og hvert enkelt barn, og skal hele tiden forsøke å tolke barnas signaler. De skal alltid kunne forklare hvorfor det er til barnets beste, hva slags utbytte barna vil ha. Mens informant B introduserte et kulturelt perspektiv når hun hevdet at «foreldrenes forskjellige verdier, normer og regler hjemme kan noen ganger anses som best for noen unger i deres kulturer». Det kan være krevende for barnehagen, som da må tilpasse seg til dette barnet. I tilfelle foreldres ønsker/krav til deres barn er i strid med det pedagogiske ledere mener er best for disse ungene, hvis pedagogiske ledere klarer å argumentere godt, så vil nok foreldre godta det. Pedagogene må finne grunnen hvorfor foreldrene tenker sånn.

Pedagogiske lederes faglige kunnskap om viktigheten av og behov for søvn og hvile for småbarn under oppholdet i barnehagen, samt resultater av forskning som pågår rundt dette temaet, fremstår som et viktig redskap og kilde til gode argumenter i møte med foreldres krav om redusert dagsøvn under en time eller ikke dagsøvn i det hele tatt. Dersom foreldrenes krav om betydelig reduisering eller slutt av dagsøvn er innført, vil observasjon og opplevelse av det enkelte barnets emosjonelle atferd og fysiske tilstand i barnehagen bli formidlet til foreldre. På denne måten blir foreldre enten overbevist om at barnet deres ikke blir tvunget til å våkne før det har sovet i minst en time, eller så får de foreldres godkjenning til å la barnet sove de dagene det virker ekstra trøtt, og virkelig trenger det.

4.2 Forskningsspørsmål 2: I hvilken grad kan foreldres krav om redusert dagsøvn eller ingen dagsøvn i barnehagen utfordre pedagogiske ledere?

Oppgavens funn pekte på at de pedagogiske lederne som har vært informanter i min datainnsamling i liten grad har blitt utfordret når foreldrene stiller krav om redusert eller ingen dagsøvn for barn som tydelig viser at de har behov for søvn når de er i barnehagen. Her vil jeg presisere at betegnelsen «reduisert» dagsøvn i denne oppgaven refererer til et krav om søvn på under en time (ofte 45 eller 30 minutt).

Hovedgrunnene til at pedagogiske ledere ikke har vært særlig utfordret eller opplevd store uenigheter/ konflikter med foreldre om dette temaet anses å være følgende: a) et godt etablert foreldresamarbeid basert på tett dialog, gjensidig tillit og forståelse mellom hjemmet og barnehagen, og b) utøvelse av faglig kjønn basert på pedagogenes kunnskap og kompetanse som profesjonsutøvere.

Informant B mente at hvis pedagogiske ledere klarer å argumentere godt, så godtar foreldrene det. Hvis foreldrene oppleves krevende, da må pedagogiske ledere finne ut hva det er som gjør dem slik. Er de utrygge, må de trygge dem på en eller annen måte. Hun sa videre at det er ekstra viktig å spørre hva som er viktig for dem, hva barnehagen kan gjøre, og av og til søke hva verdiene deres er ved å tørre å spørre. Informant B påpekte at de må forklare med den kunnskapen de har om søvn, også komme å diskutere med foreldre om alt. Hun ytret videre at pedagogiske ledere ikke kan tvinge foreldre, men de kan anbefale. Hun utdypet tankene sine ved å si at det likevel ikke betyr at de bare må lytte til foreldrene.

I tillegg kom det frem at samtlige tilrettelegger for at ungene får den roen og hvilen de trenger i barnehagehverdagen. Alle informantene sa at når ungene slutter å sove, har de hvilestund inne på avdelingen. Og for de barna som ikke vil hvile, sørger de for at de får leke litt vekk fra de andre. Informant C fortalte at, i dialogen med foreldre som vil kutte dagsøvn helt ut, tilbyr hun mulighet til å la barnet sove annenhver dag, og kanskje litt mer mot slutten av uken. I denne sammenhengen er det et interessant funn det som informant A nevnte om at hun har opplevd uenighet med øvrige personal inne på avdelingen rundt dagsøvn. Hun begrunnet det med at de som jobber i barnehagen er så ulike og har så mye forskjellige med i bagasjen. Alder og utdanning ble trukket fram blant annet som faktorer som kan påvirke deres barnesyn.

5.0 Drøfting

Med utgangspunkt i problemstillingen: «*Med hensyn til barnets beste, hvordan mener pedagogiske ledere på småbarnsavdelinger at de vil møte foreldre som krever at barns dagsøvn reduseres eller kuttes helt ut i barnehagen?*», vil jeg drøfte de viktigste empiriske funnene som kom frem fra analysen av råmaterialet fra datainnsamlingen.

5.1 Utfordringer i foreldresamarbeid angående dagsøvn

Oppgavens funn pekte på at de pedagogiske lederne i liten grad har blitt utfordret eller opplevd store uenigheter/ konflikter med foreldre når de stiller krav om redusert eller ingen dagsøvn for barn som har behov for den. Lundestad (2000, sitert i Lundestad, 2021, s. 151) definerer konflikt som: «en makt- og spenningssituasjon der det eksisterer uforenlige interesser. Dette kan føre til følelser av frustrasjon, blokkering eller irritasjon. [...] Uenighet er ikke det samme som konflikt, men kan føre til konflikter». Likevel på slutten av det tredje intervjuet, reflekterte jeg over min problemstilling, og nevnte blant annet at jeg i utgangspunktet hadde ønsket å utforske hvis og i hvilken grad barnehagepersonalet tør å konfrontere foreldrene på vegne av barna, f.eks. når de uttrykker krav rundt dagsøvn. Da uttalte informant C: «Så egentlig, så går det på konflikt. Det kunne vært en konflikt. Vi skal jo sørge for at barn har det godt i barnehagen, og det må vi jo». Men hun har aldri opplevd konflikt eller store uenigheter med foreldrene rundt dagsøvn. Det hadde heller ikke de andre to informantene.

Da kan det stilles spørsmål om hva som egentlig spiller inn og det blir ingen større uenighet eller konflikt mellom barnehagepersonalet og foreldre. De empiriske funnene viste at hovedårsakene til dette kan være det gode samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet, samt

utøvelse av faglig kjønn basert på pedagogenes kunnskap og kompetanse som profesjonsutøvere. Haugen og Skogen (2021, s. 111) hevder at pedagogiske ledere har egentlig et vesentlig kommunikativt ansvar i møte med foreldre. Mislykkes de i å få en konstruktiv kommunikasjon med dem, kan det føre til ulike kommunikasjonsproblemer og skape unødvendige konflikter. Likevel, dersom kommunikasjonen er preget av forståelse, åpenhet og tillit, sier de videre, legges det et godt grunnlag for vellykket kommunikasjon mellom samtalepartnere.

I møte med foreldre som ønsket redusert eller ingen soving for barna sine i barnehagen, utøvde samtlige informanter aktivt modellen for konstruktiv kommunikasjon (Irgens, 2021, s. 167). Modellen peker på fire stadier i kommunikasjonen: innramming (avklare hensikt), beskrivelse (fortelle hva man mener, foreslår, argumenterer), illustrasjon (konkretisere med eksempler) og utforskning (teste ut). Oppgavens funn viste at pedagogiske ledere gikk gjennom alle ulike deler av modellen i kommunikasjon med foreldre, når de f.eks. brukte faglige argumenter og konkrete observasjoner av barna for å avklare deres behov, og når de utforsket alternative måter, slik som hvilestund, søvn annenhver dag og henvisning til helsestasjonen, for å dekke barnas behov for hvile og ro.

5.2 Foreldresamarbeid om dagssøvn men hensyn til barnets beste

5.2.1 Definisjon og tolkning av behov fra et biologisk, kulturelt og faglig perspektiv

Informant A snakket mye om at pedagogiske ledere må forholde seg til både barn og foreldre. Å ta hensyn til både ungene og foreldrene sine behov som kan være forskjellige. Selv om, som jeg fortolker det, innrømte hun indirekte at faktisk ungene sine behov måtte prioriteres. «Så blir det og litt feil. For vi må ha fokus på ungene, barnets beste. Men jeg føler kanskje at hvis vi bruker dette med barnets beste. Altså de fleste foreldrene vil også barnets beste, og bruker dette argumentet, kan egentlig være en lur ide!». Informant A sin tenkning om tolkning av behov samstemmer med informant Bs retoriske spørsmål om hva som egentlig anses å være barnets beste: «Er det fordi det skal ha utbytte for barna eller er det barnets beste som skal ha utbytte (passer best) for voksne?».

Det som kan skape uenighet mellom foreldre og barnehage er faktisk hvordan foreldre og personalet i barnehagen skal forstå og definere barnas behov. Glaser (2023a, s. 51) nevner at ens oppfatninger om hva som kan være barnas behov, henger sammen med sine erfaringer,

kunnskaper og ideer som er dypt forankret i sin kultur. Dette synet at kulturelle forskjeller kan påvirke foreldrenes ulike oppfatninger og væremåter deles også av informant B som sier: «Vi har forskjellige kulturer og normer. Du har lyst til å forstå hvorfor foreldrene tenker sånn». Å vise respekt til foreldres ulike synsvinkler som kommer fra deres ulike kulturer, verdier og erfaringer, kan være et godt utgangspunkt for å fremme samarbeid og hemme mindre eller større uenigheter som kan føre til konflikt. Det er i tråd med Glasers (2023b, s. 82) påstand om nødvendigheten av at en profesjonell pedagog har utviklet kultursensitivitet, altså ikke-dømmende men anerkjennende og inkluderende holdninger i møte med ulike foreldre.

Informant B nevnte også videre i intervjuet «Men i deres kultur og tradisjon -og at det ikke går utover ungene- så er det av og til i deres kultur til barnets beste». Hun viser anerkjennelse for en annerledes tenke- og væremåte, når hun oppfatter kultur og normer som avgjørende faktorer for hva som kan være til barnets beste. Jeg mener at dette åpner for et mer effektivt samarbeid med foreldre som retter søkelyset på hvert enkelt barn og sine egne behov. I tillegg bygges grunnlaget for at dette barnet vil ha det godt både som individ og i felleskapet og samspillet med de andre barna og de voksne i barnehagen.

Glaser (2023a, s. 51) påpeker at på den ene side har barnehagelærere gjennom deres utdanning og yrkesutøvelse tilegnet seg kunnskap om barn og omsorg. De har også en definisjonsmakt i å argumentere hva som egentlig er god omsorg og hvordan den kan praktiseres. På den andre side er foreldre eksperter på sine egne barn, men det sier ikke seg selv at de alltid vet hva barnas behov egentlig er. De klarer ikke nødvendigvis alltid å skille mellom egne og ungenes behov. Her er det viktig å sette søkelyset på barnehagelærernes betydningsfulle rolle for å finne balansegangen mellom de ulike perspektiver og forståelser om barnets behov, om søvn i vårt tilfelle. Ifølge Glaser (2023a, s. 54) kreves det faglig kjønn og fornuft i avgjørelser som berører barn, når barnehagelærere møter foreldre som har varierende og noen ganger motstridene synspunkter og kunnskaper om hva som er best for hvert enkelt barn.

Definisjonsmakt som pedagogiske ledere kan ha i forhold til kunnskap og forståelse av barnas behov for søvn og utøvelse av omsorg, kan knyttes til det som Glaser (2023a, s. 54) hevder om kunnskapsproduksjon. Den oppstår blant annet i møte og dialog med fagpersoner fra andre etater, og i dialog med foreldre om hvilken måte barnets behov best skal defineres og ivaretas. Informant C understrekte mye viktigheten av kunnskap både når pedagoger bør tolke barnets signaler for å finne ut hva som er best for det der og da, og når de vil argumentere faglig i dialogen med foreldrene rundt dagssøvn. Hun sier om dette: «Men nå er det litt mer sånn at jeg

er litt interessert i å finne ut hva forskning sier om det. Jeg føler jeg må ha litt sånn faglig begrunnelse for det. For ofte vil foreldrene kutte ut, og til slutt skal de mest bare sove fra 15 til 30 minutt».

5.2.2 Kunnskap om søvn

Under intervjuene stilte jeg spørsmålet om hvordan de som pedagogiske ledere snakker med foreldre som kommer med ønsker/krav om at barna deres skal redusere eller slutte å sove i barnehagen. Samtlige informanter henviste til faglige argumenter, altså kunnskap og kompetanse. Informant A har opplevd at en god dialog med faglige argumenter fører til at hennes synspunkt å ikke blir redusert dagsøvn under en time blir akseptert. Informant C svarte at hun bruker sin kunnskap og kompetanse i dialogen med foreldre. Informant B utdypet litt mer da hun fortalte: «Da tenker jeg at vi må forklare med den kunnskapen vi har om det, også komme å diskutere med foreldre om alle. Foreldrene må bli involvert, ikke fjerne de med en gang. Må diskutere med faglige argumenter. Men forskning er ikke noe fasit heller».

Informant B viser respekt og tillit i møte med ulike foreldre, når hun uttrykker viktigheten av at en pedagog må ha tillit til foreldre, å involvere dem i diskusjoner som berører ungene og samtale med dem om alt med faglige argumenter. Glaser (2023b, s. 83) nevner også at en profesjonell pedagog kan anerkjenne foreldre samt fremstille alternative handlemåter. Da viser pedagogen respekt for foreldres ulike oppfatninger, samtidig som hun tydeliggjør sitt eget faglige utgangspunkt. Glaser (2023b, s. 86) hevder videre at påvirkning av foreldre bør skje gjennom å overbevise dem i en samtale der det beste argumentet vinner. Å overbevise andre tar utgangspunkt i et subjekt-subjekt forhold, og en ekte dialog hvor samtalens parter oppfattes som likeverdige. En slik omstilling og praktisering lager gode vilkår for et positivt samarbeid med foreldre, som setter barnet sine behov i sentrum, legger grunnlag for at tillit vokser frem, og hindrer utkom av store uenigheter som trolig kan føre til konflikter.

Kunnskap kan øke mot, åpenhet og engasjement, de egenskapene som kjennetegner en god veileder, ifølge Juuls (2012, s. 9). Jeg fikk inntrykk av at alle informantene viser fellestrekk i kommunikasjon med foreldre og håndtering av situasjonen. De har en åpen dialog med dem om temaet. De tør faktisk ikke imøtekomme krav om redusert søvn til under 45 minutt eller ikke la barn sove når de virkelig trenger det. De viser engasjement når de sørger for å være faglig oppdatert med forskningsresultater, og når de henviser foreldre til helsestasjonen for konsultasjon med helsepersonell. Etter min mening går informant B litt mer i dybden, når hun

ikke ser kunnskap som en slags autoritet, men helst som et redskap som kan gjøre pedagoger bedre rustet i den dialogen de ønsker å etablere, og ikke minst trygge og flinke yrkesutøvere. Det er i tråd med Thoresens (2017, s. 71) utsagn at personalets faglige trygghet er et viktig kriterium for et vellykket foreldresamarbeid. Rådgivning fra eksterne fagpersoner, slik som kommunens helsetjeneste, og kursdeltakelse kan ytterligere styrke personalets profesjonsfaglighet.

Informant C vektla deretter gjensidig respekt, åpenhet og god dialog i samarbeidet med foreldre. Hun analyserte det videre: «Vi kjenner jo barnet i barnehagen, i lag med andre barn. Mens de kjenner ungene sine hjemme. Så det er to forskjellige måter å kjenne barnet på». Informant Cs tenkning om foreldresamarbeidet samstemmer med Thoresens (2017, s. 87) utsagn at foreldre og barnehagelærere har et felles engasjement i barnet i foreldresamarbeidet. Men siden deres oppgaver er forskjellige, kreves det gjensidig respekt og anerkjennelse for å skape forståelse for de andres ulike væremåter, tanker, kultur o.l.

Samtlige informanter trakk frem at foreldrenes hovedargument for å redusere eller kutte ut dagsøvn i barnehagen, var at den påvirker barnets nattesøvn negativt. Dette argumentet er hovedsakelig basert på foreldrenes erfaringer og oppfatninger av situasjonen, og mangler trolig en vitenskapelig begrunnelse. Det oppfattes derfor som nyttig om personer fra andre fagmiljøer skulle trekkes inn i denne dialogen, slik som helsesykepleier og barnelege fra helsestasjonen, som kan belyse situasjonen og gi råd fra sitt faglige perspektiv. Dette er i samsvar med Glasers (2023a, s. 54) oppfatning at kunnskapsproduksjon er dynamisk og i stadig bevegelse, og oppstår i møtet og dialogen mellom barnehagelærer, ulike fagtradisjoner og foreldre for å definere barnas behov på best mulig måte. Informant B har selv opplevd at enkelte foreldre vektlegger råd fra helsepersonell. Derfor hadde jeg også tenkt å belyse problemstillingen fra helsepersonalets faglige perspektiv, men fikk dessverre ikke anledning til dette.

5.3 Forventninger, forhandlinger og grenser i foreldresamarbeid om dagsøvn

Informantene nevnte at de hyppig formidler til foreldre hvordan de opplever at barnet deres har det når det ikke får sove, eller blir vekket av personalet på tidspunktet foreldrene har bestemt. De har ofte erfart at gjennom denne informasjonsvekslingen i tett dialog med foreldre, og når de bruker gode argumenter, så klarer de å overbevise foreldre om at dagsøvn ikke bør reduseres til under en time/45 min. Det samsvarer med Markströms (2013, s. 230-233) mening om hvor vesentlig for samarbeidet denne informasjonsoverføringen er, som tas opp i det

daglige møtet mellom hjem og barnehage helst i garderoben, og som inneholder varierende diskusjoner og avklaring av forskjellige spørsmål som berører barnet. I denne sammenhengen trekkes i tillegg frem tilrettelegging av alle informantene. Informant A sa: «Vi kan si hvordan de har det i barnehagen. At de er veldig trøtte. Men vi kan også tilrettelegge. Hvis de er veldig trøtte, kan vi finne på noe som kan gjør at de kvikner til». Informant B fortalte: «Da tenker jeg at vi må tilrettelegge, og forklare med den kunnskapen vi har om det, også komme å diskutere med foreldre om alle». Og informant C presiserte hvordan hun tilrettelegger slik at barnas behov for ro, hvile og avslapping ivaretas i løpet av barnehagedagen. Dette synet deles også av Tholin (2023, s. 59) som hevder at å tilrettelegge for, er synonymt for å ivareta barnas behov. Ved å tilrettelegge dermed for at barn får tilstrekkelig ro og hvile under oppholdet i barnehagen, følger pedagogiske ledere føringene i lovverket og barnehagens styringsdokumenter, og oppfyller sin rolle som omsorgsutgivere.

I denne anledningen vil jeg gå litt dypere og utforske hvor grensene går i foreldresamarbeid når det egentlig er ulike syn mellom foreldre og barnehagepersonalet om barnets beste. Informant A nevnte: «Det er jo foreldrene til syvende og sist som bestemmer. Jeg tenker at vi må lytte til foreldrene. Det er de som har dem om ettermiddagen, og kvelden og natta, og de kjenner barna». Slåtten (2021, s. 256-257) mener at det er svært viktig å definere hvor grensen går mellom foreldrenes ansvar for barnets omsorg og barnehagens ansvar, samt hva pedagogiske ledere har frihet til å bestemme, og hva foreldrene kan bestemme. Hun mener videre at omsorgsplikten er mest omfattende, og inneholder at ingen -enten foreldre eller barnehagepersonalet- kan bestemme noe som kan sette barnets helbred i fare.

Foreldresamarbeid har sine grenser, og barnehagelærer kan være nødt til å sette grenser over foreldrenes ønsker nettopp ut fra et faglig skjønn, hevder Thoresen (2017, s. 87-88). Alle informantene snakket faktisk om de grensene som de vil sette når foreldrenes ønsker rundt dagssøvn i en viss grad krever et «nei». Informant As utsagn var: «Det er foreldrene som sier hvor lenge ungene skal sove. Men jeg ville sagt ikke mindre enn en time. Fordi noen vil kanskje bare ha 15 minutt, 20 minutt. No, no (latter)!» Informant Bs oppfatning var: «Vi kan ikke tvinge foreldre. Vi kan anbefale. Når de sier 20 min, da skulle jeg sagt at max 45 minutt og under er ikke vanlig. Skal vi prøve med den, sann? Men vi sier ikke at vi må bare høre på foreldrene. Hvis du ser at barna sitter i barnehagen, og du nesten må riste dem for å gi liv i dem, for ikke å sovne, de dunker og dunker igjen, så kunne du godt si: "Det vil jeg gjerne ikke ha". Fordi det er ikke til barnets beste». Informant C uttalte følgende: «Noen foreldre ville kutte det helt ut. Og så har vi sagt at det går nok ikke. Men så har vi snakket om at kanskje de kan sove annenhver

dag. Og kanskje litt mer mot slutten av uken. Fordi de blir jo trøtte. Vi har ikke prøvd en halvtime, det synes vi er for lite. Men noen har tre kvarter og en time».

Det samsværer med Helle og Fløgstads (2019, s. 82-86) oppfatning at barnas soving i barnehagen kan være et stadig tilbakevendende problem som kan løses ved at man har kunnskap om søvn. En 30-40 minutters sovenstund kan gi en dårlig søvnkvalitet. Barnet blir vekket midt i dypsovn, der hjernes «rengjøring» såvidt har begynt. Det tar vanligvis lang tid å få vekke et barn som finnes i «non-Rem» søvnfase, og etter at det har blitt tatt opp av vognen/sengen trenger det lang tid før det kan overlates til seg selv, og ofte vil det sitte i et kjærlig fang.

Etter min mening kan denne situasjonen skape både praktiske utfordringer, med tanke på det begrensede antall tilgjengelige fang av personalets side, men også etiske dilemmaer. Barnehageansatte er først og fremst omsorgsgivere, men det å måtte vekke barn midt i en nødvendig middagslur samsvarer ikke helt med utøvelse av omsorg. Den danske legen og forfatteren Vibeke Manniche (2013, sitert i Helle & Fløgstad, 2019, s. 86) forestiller det med en metafor som gjorde et stort inntrykk på meg. Det at barnehagepersonalet blir bedt om å vekke barnet under en times søvn, kan sammenlignes med å be dem gi barnet halvparten av den maten det trenger. Eller enda verre – ingen mat i det hele tatt!

Så vidt jeg forstår det, forebygges konflikt med foreldre grunnet pedagogiske lederes oppfatninger av hva som skal kjennetegne et godt foreldresamarbeid, i kombinasjon med deres gode kompetanse og utøvelse av faglig skjønn på vegne av barnets beste. Det hadde vært nyttig og trolig hatt positiv innvirkning på etableringen av en felles praksis for hvordan barnehagen som omsorgsinstitusjon egentlig hadde ivaretatt småbarns behov for søvn og hvile under oppholdet i barnehagen, slik som informant B nevnte: «Jeg kjenner en barnehage der de sier: "Vi vekker dem ikke før en time. De skal ha en time uansett". De har en regel. Ikke under en time».

En ulik praksis på vegne av barnehagen og motstridende oppfatninger om tematikken, kan trolig virke forvirrende og skape uenigheter mellom de øvrige ansatte. Informant A har opplevd det, da en assistent på avdelingen tok initiativ til å ikke imøtekomme forelders ønske om at barnet skulle slutte å sove på dagtid, grunnet hennes oppfatning av at dette barnet fortsatt trengte å sove. Denne oppfatningen stemte ikke overens med pedagogiske lederes oppfatning av situasjonen. Da måtte sistnevnte selv kontakte forelderen, og diskutere saken. Informant A

begrunnet uenigheten med medarbeideren med de forskjellene som finnes mellom personalet i forhold til blant annet alder og utdanning, som kan påvirke deres ulike barnesyn.

5.4 Faglig kjønn, profesjonell klokskap og etiske overveielser

Enkeltbarnets beste bør ha førsteprioritet, og pedagogene selv må finne ut hvordan de best kan ivareta barnas behov i barnehagen. Pedagoger bør bruke sitt faglige skjønn som en veiviser i sine overveielser når de tar avgjørelser vedrørende sine handlinger, i vårt tilfelle om de skal godta foreldrenes krav rundt barns dagsøvn. Foss (2013, s. 90) påpeker at de etiske spørsmålene er de viktigste en kan stille til når en er på jobb. Bruk av faglig skjønn omfattes som en vei for å bevege en mot den etiske fordring. Det faglige skjønn som kunnskapskilden henviser til læring av erfaringer på fagfeltet, altså den praktiske kunnskapen mener han videre. Det samstemmer med informant Cs utsagn at i starten syntes hun det var vanskeligere, men nå som hun har mer erfaring, da synes hun nok det er enklere å gå inn i en diskusjon om dette temaet.

Utøvelse av profesjonelt skjønn krever moralsk dømmekraft, for at pedagogen kan gjøre vanskelige avveininger, hevder Irgens (2021, s. 44). I vårt tilfelle kan det foretas avveininger mellom ulike behov og hensyn. Samtlige informanter trakk fram at de bør hele tiden reflektere rundt hvordan barnets behov og foreldrenes behov blir forstått og ivaretatt. Likevel har de rett og plikt etter lovverket til å sørge for barnets velferd, til barnets beste under oppholdet i barnehagen. Valen-Sendstad (2013) påpeker at det åpnes til at et etisk perspektiv kan komme inn i fortolkning av hva som er beregnet å være viktig for barn, hvordan barns rettigheter forstås og anvendes i barnehagen, og hva må vektlegges og prioriteres i konkrete situasjoner (s. 241-247). Barnets velvære, velferd, det å ha tilgang på grunnleggende ressurser slik som helse, er en av de tre viktigste verdiene som legger fundamentet for menneskerettighetene, ifølge filosof Griffin (2008, sitert i Valen-Sendstad 2013, s. 253-259). Han anser egentlig velferd som et menneskerettighetskrav.

Ettersom søvns betydning for barns helse og utvikling ble indikert tidligere, ser det ut til at barnehageansatte har en tydelig plikt til å sørge for at barns rett til dagsøvn blir oppfylt, alltid med hensyn til barnets beste. Oppgavens funn tyder på at alle tre pedagogiske ledere utøver profesjonsetikk, og viser profesjonell klokskap når de møter foreldrenes krav rundt dagsøvn. Det samsvarer med Ingers (2021, s. 108-115) syn at pedagogenes faglige kunnskap fra utdanningen, samt deres moralske ferdigheter og praktiske erfaringer er vesentlige for å være praktisk kloke profesjonsutøvere.

Det jeg likevel har savnet litt fra intervjuerne, er et tydelig utsagn som ville uttrykt bevissthet om behovet for veiledning til foreldrene rundt tematikken jeg utforsker. Informant B var mest opptatt av å prøve å finne grunnen til at foreldrene tenker som de gjør, og har de kravene de har. Informant C tok heller ikke opp dette med foreldreveiledning. Da jeg sa ifra «Så foreldrene trenger en god veiledning», svarte hun: «Ja, en god dialog tenker jeg. Vi kan snakke sammen». Informant C overså ordet veiledning, og rettet søkelyset kun på en god dialog med foreldre. Jeg mener likevel at angående lignende temaer som dagsøvn, hvor foreldre ofte mangler fagkunnskap og har liten oversikt over hvordan barnet deres virker i barnehagen, trenger de til en viss grad veiledning.

Det er i samsvar med Jesper Juuls påstand at foreldreveiledning ikke dreier seg om å finne årsaker eller fordele skyld, men om å legge til rette for endring (Juul, 2012, s. 133). Jeg oppfatter det som at foreldre må bevisstgjøres sitt ansvar for å ta avgjørelser som er i strid med barnas primærbehov, og som godt kan være i strid med deres utvikling og trivsel i barnehagen. Juul (2012, s. 9) mener i tillegg at oppfinnsomhet er en viktig egenskap for en god veileder. Jeg fikk inntrykk av at alle informantene er oppfinnsomme, når de f.eks. vil tilrettelegge slik at hvert enkelt barns individuelle behov for hvile i barnehagen dekkes. Informant B påpekte også betydningen av å ta hensyn til enkeltbarns ulike behov: «Hvert enkelt barn er forskjellig. Vi må behandle dem som subjekt. Hva er egentlig dette barnets behov».

Juul (2012, s. 15) nevner videre at veilederen alltid må alliere seg med helheten, ikke kun med én av partene, men med samspillet mellom dem. Jeg knytter det til det som Informant A sa om hva som eventuelt kan forårsake uenighet mellom foreldre og barnehagepersonalet angående dagsøvn. «Uenighet det blir litt sånn hvordan klarer vi å dekke barnas behov og foreldrene sine behov. Det er egentlig det det står på i forhold til søvn. Hva trenger ungene, hva trenger foreldrene på ettermiddagen?». Det viser at hun bevisst jobber i tråd med Juuls utsagn om at man hele tida må alliere seg med helheten. Det er dette dyptgående faglige og pedagogiske perspektivet som trolig fungerer som en motvirkende faktor til at det skapes stor uenighet eller konflikt med foreldre rundt barnets soving i barnehagen.

6.0 Avslutning

Formålet med dette prosjektet har vært å utforske hvordan pedagogiske ledere på småbarnsavdelinger mener at de bør møte foreldre som krever at barns dagsøvn reduseres eller kuttes helt ut i barnehagen. Jeg gjennomførte tre kvalitative intervjuer av tre utdannede

pedagoger med stilling som pedagogiske ledere på avdelinger med småbarn fra 1,5 til 3 årsalder.

De verktøyene jeg anvendte til innhenting av datamaterialet var en intervjuguide med 16 åpne spørsmål, som satte rammen for samtalene med informantene, og diktafon-nettskjema for gjennomføring av lydopptak og transkribering av intervjuene. Bruk av lydopptak ga meg mulighet til å fokusere helt på samtalene med informantene, og komme med oppfølgingsspørsmål og konkluderende utsagn som sikret riktig forståelse når jeg fikk bekreftelse fra informantene. Transkriberingen av intervjuene og mulighet til å høre lydopptaket av intervjuene igjen etter behov økte påliteligheten av oppgaven min.

Informantenes svar ble organisert under oppgavens hovedforskningsspørsmål: a) hvilke oppfatninger og erfaringer pedagogiske ledere har angående foreldresamarbeidet om dagsøvn i barnehagen, og b) i hvilken grad foreldres krav om redusert dagsøvn (30-45 min) eller ingen dagsøvn i barnehagen kan utfordre pedagogiske ledere. Etterpå ble de viktigste empiriske funnene drøftet i lys av relevant teori. Det omhandlet hovedsakelig retningslinjer i barnehagens styringsdokumenter og FNs barnekonvensjon om barnas rett til og behov for ro og hvile, foreldresamarbeid, foreldres ansvar og pedagogens omsorgsplikt, klargjøring av prinsippet om barnets beste samt fakta og forskning om søvn.

Det som jeg vil fremheve som oppgavens viktigste funn er først og fremst betydningen av konstruktiv kommunikasjon for etablering av et vellykket foreldresamarbeid, alltid med hensyn til barnets beste. Barnets beste må kontinuerlig avklares og tolkes ut fra den konkrete situasjonen, derfor kreves det utøvelse av faglig skjønn og profesjonell klokskap i forhandlinger og avgjørelser som vedrører barna. Utøvelse av profesjonelt skjønn krever etiske overveielser og moralsk dømmekraft slik at pedagogen kan gjøre vanskelige avveininger mellom ulike behov og hensyn. Som omsorgsgivere har barnehageansatte rett og plikt til å forsikre barnets beste. Kunnskap om søvns betydning for barnets helse og utvikling, og resultatene av nyere forskning kan gi faglige argumenter som kan støtte påstanden om viktigheten av dagsøvn for småbarn som har behov for den. Barnets velvære betegnes som en grunnleggende verdi, og oppfattes som et menneskerettighetskrav av blant annet filosof Griffin. Det er i samsvar med legen og forfatteren Manniches utsagn at når barnehagepersonalet blir bedt om å vekke barnet under en times søvn, kan det sammenlignes med å be dem gi barnet halvparten av den maten det trenger. Eller enda verre – ingen mat i det hele tatt!

Fra begynnelsen av prosjektet fikk jeg inntrykk av at problemstillingen var samfunnsrelatert, da alle informantene kommenterte at de kjente igjen situasjonen. Informant C nevnte at det var kjekt å tenke gjennom min problemstilling, for da måtte hun reflektere litt over egen praksis, og hvordan hun gjorde det på avdelingen sin. Selv ønsket hun å være litt mer oppdatert på forskning rundt tematikken for å bli en bedre profesjonsutøver. Både hun og styrer til informantene A og B ba meg sende dem den ferdigskrevne bacheloroppgaven, ettersom de ønsker å lese om funnene og konklusjonene jeg kom frem til. Dermed oppfattet jeg det som et tegn på at jeg var innom et tema som er aktuelt og berører flere. Det kan godt være knyttet til filosofen og sosiologen Habermas (1969, sitert i Dalland, 2022, s. 60) standpunkt om at en vitenskapelig forskning ikke kan skilles fra samfunnsinteresser.

Bidraget til feltet med denne bacheloroppgaven vil være å øke bevisstheten om barnehagepersonalets rolle og ansvar som omsorgsgivere. Det å måtte vekke barn midt i en nødvendig middagslur, samsvarer ikke helt med omsorgsutøvelsen etter mitt syn. Jeg vil selvsagt ikke undervurdere foreldrenes behov og andre rammebetingelser som fører til at dette kravet om å redusere eller kutte ut dagsøvn tas opp, men jeg vil rette søkelyset mot hvilke konsekvenser det kan ha for barnet når det blir vekket i «non-REM» søvnfase.

Det hadde vært nyttig om barnehagen som omsorgsinstitusjon egentlig hadde ivaretatt småbarns behov for søvn og hvile under oppholdet i barnehagen ved å etablere en felles praksis, som var formidlet og forklart til foreldrene allerede fra oppstartsamtaler og første foreldremøte. En velbegrunnet regel og faste rutiner rundt søvn og hvile på dagtid, som hadde vært praktisert av alle småbarnsavdelingene, hadde trolig forhindre forvirring, misforståelser, slitsomme forhandlinger og ikke minst unødvendig «eksperimentering» med barnas helse og utvikling.

7.0 Litteraturliste

- Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager* (LOV-2005-06-17-64). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Barnekonvensjonen. (1989). *Konvensjon om barnets rettigheter (20-11-1989)*. Lovdata.
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8
- Barnelova. (1981). *Lov om barn og foreldre* (LOV-1981-04-08-7). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7>
- Dalland, O. (2022). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (7.utg.). Gyldendal Akademisk.
- Foss, E. (2013). Omsorgsutøving og etikk. I E. Foss & O. F. Lillemyr (Red.). *Til barnas beste: Veier til omsorg og lek, læring og danning*. Gyldendal Norsk Forlag.
- Glaser, V. (2023a). Barns behov. En kritisk refleksjon over premissleverandører av kunnskap. I S. Mørreaunet, V. Glaser & K. H. Moen (red.). *Barnehagens grunnsteiner: Formålet med barnehagen* (3. utg.). Universitetsforlaget.
- Glaser, V. (2023b). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (3.utg.). Universitetsforlaget.
- Haugen, R. & Skogen, E. (2021). Holdninger og kommunikasjon. I E., Skogen (red.). *Å være leder i barnehagen* (3.utg.). Fagbokforlaget.
- Helle, G. & Fløgstad, T.R. (2019). *Alt jeg kan! Hvordan kroppen lærer hjernen å tenke* (2.utg.) Cappelen Damm.
- Irgens, E. J. (2021). *Profesjon og organisasjon: En bok for profesjonsutøvere og de som skal lede dem* (2.utg.). Fagbokforlaget.
- Juul, J. (2012). *Foreldreveiledning: I barnehagen, på helsestasjonen og i skolen* (2.utg.) Kommuneforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Udir. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/>
- Kurdziel, L., Duclos, K. & Spencer, R. M. C. (2013). Sleep spindles in midday naps enhance learning in preschool children. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 110(43), 17267-17272.

- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3.utg.). Gyldendal Akademisk.
- Lundheim, R. (2020). *Helse: forebyggende arbeid i barnehagen* (2.utg.). Cappelen Damm akademisk forlag.
- Løkken, G. & Søbstad, F. (2017). *Observasjon og intervju i barnehagen* (4.utg.). Universitetsforlaget.
- Lov om endringer i folkehøyskoleloven, barnehageloven og voksenopplæringsloven m.m. (LOV-2020-06-19-91). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2020-06-19-91/kapiv#kapiv>
- Lundestad, M. (2021). Konflikter i personalgrupper i barnehager. I E. Skogen (Red.). *Å være leder i barnehagen* (3.utg.). Fagbokforlaget.
- Markström, A.-M. (2013). Garderoben som sted for samarbeid og forhandlinger gjennom hjem og barnehage. I E. Foss & O.F. Lillemyr (Red.), *Til barnas beste: Veier til omsorg og lek, læring og danning*. Gyldendal Akademisk.
- Motivala, S. J. & Irwin, M. R. (2007). Sleep and Immunity. Cytokine Pathways Linking Sleep and Health Outcomes. *Current Directions in Psychological Science*, 16(1), 21-25.
- Sikt (2023, 15. september). Informasjon til deltakarane i forskingsprosjekt. Samtykke - mal for informasjonsskriv (word). <https://sikt.no/tjenester/personverntjenester-forskning/fyller-ut-meldeskjema-personopplysninger/informasjon-til-deltakarane-i-forskingsprosjekt>
- Slåtten, M. V. (2021). Administrativ ledelse i en pedagogisk sammenheng. I E. Skogen (red.). *Å være leder i barnehagen* (3.utg.). Fagbokforlaget.
- Tholin, K. R. (2023). Er omsorg usynlig og trenger en tydeligere posisjon? I S. Mørreaunet, V. Glaser & K. H. Moen (red.). *Barnehagens grunnsteiner: Formålet med barnehagen* (3. utg.). Universitetsforlaget.
- Thoresen, I. T. (2017). *Foreldresamarbeid i barnehagen: til barnets beste*. Cappelen Damm akademisk.
- Thurén, T. (2022). *Vitenskapsteori for nybegynnere* (3.utg.). Gyldendal Akademisk.

- Tjora, A. (2022a). Den induktive tilnærmingen. I I. Stuvøy, G. Tøndel & A. Tjora (red.), *En smak av forskning: Bacheloroppgaven som prosjekt, prosess og produkt* (s. 165-174). Cappelen Damm Akademisk.
- Tjora, A. (2022b). Tematisk analyse: Bruk av data fra observasjoner, dybdeintervjuer og fokusgrupper. I I. Stuvøy, G. Tøndel & A. Tjora (red.), *En smak av forskning: Bacheloroppgaven som prosjekt, prosess og produkt* (s. 249-258). Cappelen Damm Akademisk.
- Valen-Sendstad, Å. (2013). Barnets beste, et bidrag til diskusjon om barns rettigheter. I E. Foss & O. F. Lillemyr (Red.). *Til barnas beste: Veier til omsorg og lek, læring og danning*. Gyldendal Norsk Forlag.
- WHO. (2019). *Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age*. [Brosjyre]. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241550536>

8.0 Vedlegg

Vedlegg 1: INFORMASJONSSKRIV

Vil du bli intervjuet vedrørende en bacheloroppgave om foreldresamarbeid?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å få større innsikt i hvordan pedagogiske ledere håndterer utfordringer i foreldresamarbeid rundt soving i barnehagen. I dette skrivet gis du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg ønsker å forske på med hensyn til barnets beste, hvordan pedagogisk leder kan håndtere uenigheten med foreldre som krever å redusere eller kutte ut soving i barnehagen. Foreløpige forskningsspørsmål¹ er følgende:

- Hvilke holdninger/erfaringer har pedagogisk leder rundt uenigheten med foreldre om soving på dagtid?
- Hvordan tilrettelegger pedagogisk leder for at barnas behov for ro, hvile og avslapping ivaretas i løpet av barnehagedagen?

Intervjuet vil bestå av 16 spørsmål, og vil vare omtrent 1 time. Informasjonen som innhentes under intervjuet vil analyseres og skape grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave. Prosjektdeltaker vil motta en intervjuguide med forskningsspørsmålene i forkant av / ved oppstart av intervjuet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta pga din stilling som pedagogisk leder på småbarnsavdeling.

---

¹ Jeg vil her bemerke at formuleringen til både problemstillingen og forskningsspørsmålene ble justert underveis i forskningsarbeidet mitt. Da jeg delte ut informasjonsskrivet, samtykkeskjemaet og intervjuguiden til informantene, stod det derfor en tidligere formulering av dem.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på ett intervju i løpet av september/oktober. Intervjuet vil vare omtrent 1 time. Intervjuet vil ta for seg spørsmål om hva dine tanker og erfaringer som pedagogisk leder er angående ovennevnte problemstilling og forskningsspørsmål. Underveis og rett etter intervjuet vil jeg ta notater som danner grunnlaget for senere analyse. Alle opplysninger om deg vil bli anonymisert.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger og data samlet inn om deg vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i intervjuet vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.
- Navn og kontaktopplysningene dine vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn.

Intervjudeltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 04.01.2024. Ved prosjektslutt vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg,
- å få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til Personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger ved student Asimina Kechagia
- email: a.kechagia@stud.uis.no

Med vennlig hilsen

Asimina Kechagia

Vedlegg 2: SAMTYKKESKJEMA

Jeg har mottatt og forstått informasjon om å bli intervjuet om i bacheloroppgaven: «*Med hensyn til barnets beste, hvordan pedagogisk leder kan håndtere uenigheten med foreldre som krever å redusere eller kutte ut soving i barnehagen?*».

Jeg har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

å delta i intervju (kryss av)

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet 04.01.2024.

Prosjektdeltaker/den som blir intervjuet sitt navn med blokkbokstaver:

.....
.....

Prosjektdeltaker/den som blir intervjuet sin signatur og dato:

.....

(Original til studenten som tar vare på den, kopi av alle tre sidene gis til prosjektdeltakeren).

Vedlegg 3: INTERVJUGUIDE

Foreløpig problemstilling:

«Med hensyn til barnets beste, hvordan kan pedagogisk leder håndtere uenigheten med foreldre som krever å redusere eller kutte ut soving i barnehagen?»

Foreløpige forskningsspørsmål:

- 1: Hvilke holdninger/erfaringer har pedagogisk leder rundt uenigheten med foreldre om soving på dagtid?
  - 2: Hvordan tilrettelegger pedagogisk leder for at barnas behov for ro, hvile og avslapping ivaretas i løpet av barnehagedagen?
-
1. Presenter deg selv kort.
  2. Hva kjennetegner et godt foreldresamarbeid for deg?
  3. Ifølge Rammeplanen «skal alle handlinger og avgjørelser som berører barnet ha barnets beste som grunnleggende hensyn. Dessuten skal samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen alltid ha barnets beste som mål».
    - Hva legger du i begrepet «barnets beste»?
    - Er det noe dere har fokus på på avdelingen/i barnehagen?
  4. Har du opplevd uenighet med foreldre som stammer fra ulike syn på barnets beste?
  5. Hvis ja, på hvilken måte har de utfordret deg? Kom gjerne på et eksempel.
  6. Hvordan oppfatter du ordene «ro», «hvile» og «avslapping» for småbarn i barnehagen?
  7. I Rammeplanen påpekes at barnas behov for ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen skal ivaretas av personalet. Hvordan tilrettelegger du som pedleder for at dette behovet skal dekkes for barn på 1,5-3 åringer?
  8. Har dere diskutert i felleskap om hvordan dere ivaretar barnas behov for ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen?
  9. Hvordan snakker du med foreldre som kommer med ønsker/krav at barna deres skal redusere eller slutte å sove i barnehagen?
  10. Har det skjedd at det har vært store uenigheter (konflikter) om dette? Hva legger du som pedagog i begrepet konflikt i foreldresamarbeid?
  11. Hvilke argumenterer bruker foreldre om dette kravet?

12. Hva mener du om det?
13. Har du opplevd at barnet ikke er klar til å våkne på det tidspunktet foreldrene ønsker/krever å bli vekket? Utdyp hvordan barnet kan reagere, og hvilke konsekvenser dette kan ha for barnets atferd og trivsel utover barnehagedagen.
14. Hvordan føles det for deg som pedagog? Utdyp gjerne.
15. Hvordan håndterer du som profesjonell yrkesutøver og omsorgsgiver uenigheten med foreldre rundt soving i barnehagen?
16. Er det noe andre angående temaet/problemstillingen du har lyst å trekke frem, som du ikke har blitt spurt om?